

Kalastajoilta ja rahvaanmiehiltä on 2 markkaa, muilta henkilöiltä 5 markkaa. Uudet jäsenet voivat ilmoittautua maaseudulla Kalastusyhdistyksen asiamiehille ja Helsingissä Kalastusten tarkastelijan kansliassa.

Ilmoittajat huom.!

Kun Kalastuslehti ilmestyy sekä ruotsin- että suomenkielisenä painoksena ja leviää kalastuselinkeinon sekä urheilukalastusta harrastavaan yleisöön kaikissa osissa maata sekä sitä paitsi tavataan maan kaikissa kolutuissa, on se varsin sopiva sellaisten ilmoitusten lewitämiseen, joita on tarpeitus saada kalastusta harjoittavan väestön tietoon.

Muistiinpanoja matkalta Suomen Lapisjä Vesillä 1899.

Melkein joka vuosi käy Lapisjä eläin- ja kasvitieteellijöitämme ja metsänhoitomiehiämme, mutta harvoin urheilukalastajia, vaikka useimmat vesistöt ovat rikkaita harjuksista, forellista ja hauista ja tarjoovat oivallista urheilukalastusta. Norjan puolella laskevien Teno, Nätämö ja Pasvit eli Pats-jokien alaosissa sitäpaitsi on oivallinen lohenonginta.

Syynä miksi ei näillä seuduilla ensintään käy urheilukalastajiamme on kai Lapin pitnanhenget, säästöt, vaivaloitset ja aikaahyväät kulkuneuvot ja maankuulu kaluus Lapin matkoilla. Toden teolla käy huokeammaksi matkustaa Etelä-Suomesta Italiaan kuin missin esim. Utsjoelle tai Inaritiin — ellei matkusta matkakaupungeita ja astu erintä osaa matkasta jalan. Kesäisin kuljetaan Lapisjä enimmästi veneillä kulkusia josta ylös ja alas. Moinen venematka ei ole ensinkään epämutava. Veneen keskelle sijotetaan matkakapineet ja niiden eteen tai taakse irtonaisille laudoille kerros tuoreita oikia tai heiniä ja niiden päälle presenninki, jolla matkustajat saattavat aivan mukavasti loikoilla. Joka ylös kulkiesja täytyy tavallisesti nousta veneestä kulkusten koskien kohdalla ja kävellä kiviä rantoja pitkin. Nämä matkat koskia ylös kysyvät tavallisesti sangen pitkän aikaa eikä tavallisesti voi toivoa sitinä pääsevänsä eteenpäin nuuta kuin pari kolme penikulmaa päivässä. Mutta sitä nopeammin käy matka jokea alas, jolloin huimaavaa wauhtia laskea huristetaan kuohuvia koskia.

Mitä säästiin tulee, on niistä harvoin haittaa weneessä istuessja, mutta sitä enemmän kun on pakko astua maihin. Ellei ole liian hieno hipiä, on paras suoja-keino pitkäljy, jolla joka 20 minuutin tai puolen tunnin kuluttua on woibeltava kaswot, niska ja kädet. Waikka moisen menetelyn jälkeen muutaman päivän kuluttua on enemmän intiaanin kuin eurooppalaisen näköinen, saa tietysti tyytyä kohtaloon. Joslä pitää olla tiheä telttä harjoittamiseksi.

Kun kalastusolot näillä seuduilla, joita viime kesänä tekemälläni matkalla olin tilaisuudessa tutkimaan, tarjoovat sangen suurta huomitettavuutta, saanewat seuraawat muistiinpanot kenties jonkun lukijan huomiota osakseen.

I. Matka.

Matka ylöspäin läwi Remin, Rowaniemen ja Rittilän kautta. Wiimeksimainitusja paikassa päättyy maantie ja matkaa on jatkettava weneellä. Kun tehtäwiini kuului Tenojoen kalastuksen tutkiminen, waltifin tietieni nousun Dunasjokea, sen syrjäjokea Kätkälöjokea ja tämän syrjäjokea Kalmakaltiota ylös Peltotunturin läheisyyteen. Sitä warten täytyi minun Rittilässä ostaa wene. Rittilä on kolo Lapisjä tunnettu oivallista jokiweneistöään. Nämä ovat tavattoman pitkiä ja litteäpohjaisia, josta syystä ne kantawuuteensa werraten ovat keweitä ja matalakulkuisia. Siitä kolmilaidasta, jonka onnistuin saamaan, oli minun maksettawa 80 mk., vaikka wene oli 3 tai 4 vuotta wanha. Paitsi mataloissa ja kwiifissä Nuolasjoen koskissa, joissa lyhyempi ja kapeampi wene olisi ollut tarkoitukseenmukaisempi, osotauki se oivalliseksi jokiweneeksi.

Kesäk. 28 p:nä lähdin poikani ja kahden soutajan kera Rittilästä. Enimmästä osasta Dunasjokea on kalastus warkin huonoa. Kun sitäpaitsi työpalkat ovat sangen suuret, elää wäestö Rittilän pitäjän eteläosassa suureksi osaksi rannikolla ostetusta filatasta. Rittilän kirkonkylään sitä wastoin tuodaan kaloja, enimmäkseen siikaa, Enontekiästä ja Peltowuomasta. Kuita ylempiä jokeen tulee, sitä paremmpi käy kalastus. Dunasjoen yläosassa näyttää haukia olewan sangen runsaasti. Minäkin minä sain jokea noustessani joukon haukia (Kajaanin lufittawuistimella) ja muutaman harjuksen karpäsellä.

Harjuksen onginnan ystäwistä Kätkälöjoki lienee oikea paratiisi. Joki on täynnä koskia suwantowefineen, joiden välissä wiihsee harjuksia, ja tarjoo oivallista tilaisuuksia onkimiseen sekä maalta että weneestä käsin. Mutta tännekin on hauki tunkeunut, mikä näkyy m. m. siitäkin, että minä karpäsellä sain puolen kiloa painawan hauen.

Näiden seutujen kulkulaitosoloja kuvaawana tahdon mainita että minun Kätkälöjoen alaosalla täytyi lähettää toinen soutajista Peltowuoman kylään, joka sijaitsee noin 5 km. päässä sieltä, tilaamaan hewosta, jolla wene ja matkakapineet oli webettävä yli Peltotunturin Tenojoen wefistöön. Hewonen oli wietävä noin 50 km matka siihen kohtaan, missä maakuljetukset alkoivat — wene oli näet 8 kohdassa kuljetettava matse ofin ohji kwiisten koskien ja ofin järwestä toiseen ja wihdoin n. 5 km Seitajärwestä, joka on Kätkälöjoen wefistön yhteydessä, Nuolasjokeen, joka on Tenojoen syrjäjokiä. Wiimeksimainittuun paikkaan saawuin yöllä heinätk. 6 päivä wasten oltuani 8 päivää matkalla Rittilän kirkonkylästä.

Nuolasjokiin, joka Norjan puolelta laskee rajajokeen Skietshemjokeen, on sangen kalarikas samoin kuin wiimeksimainittu joki, joka wuorostaan laskee Inarijokeen; toiseen niistä joista, jotka yhteensä muodostawat Tenojoen. Täällä samoin kuin Kätkälöjoessa sain enimmästi harjuksia ja haukia sekä jonkun forellin.

Matka pahin osa matkaa oli tehty ehdittyämme yli tunturin ja Nuolasjokea alas, missä melkoisia mattoja oli tähtynyt wetää wene teräwien kiviin ylitse ja lomitse, josta weneen pohja wihdoin käwi harjan näköiseksi, oli kuitenkin jäljellä sängen tukala työ kulkessa alas Skietchemjokea. Tässä joesa nimittäin on wuoroon järwimäisiä suwantokohia ja jyrkkiä, kiviä kostia, joissa weden ollessa wähisä yhä pitää astua weteen ja wetää wenettä kiviin yli tai lomitse. Rahdesa lohhasa putoukset oliwat niin äkkijyrkät ja korkeat että wene oli wedetäwä maifin.

Heinäl. 7 p:nä tulimme Skietchemjoen lasukohdalle Inarijokeen (lapinkielellä Anarjok). Kun Nuolasjoen yhtiä wähän kuin Skietchemjoenkaan warrella ei ole asujamia, on Inarijokeen warrella 7 taloa, kaikki paitsi yksi lappalaisten omistamia. Tämä jälkimmäinen joki on enimmästi kivi- ja korkeasorapohjaisia pitkiä ja mataloita nivoja, jotka owat oivallisia kutupaittoja lohelle ja forellille. Kun itse Tenojoen pohja paria paikkaa lukuunottamatta on hietaa ja siis kelpaamaton lohien kutupaitto, olifi sängen tärkeää että tämä suuremmisja määrin woiisi nousta Inarijokeen ja siellä saifi rauhassa toimittaa kutunsa. Pahin este siinä on paitsi Tenojoen satoja, tofin sängen alkuperäisiä patoja ja kiellettyä goldenkalastusta, jota kuitenkin harjoitettanee sängen yleisesti, erittäin matala jokisuu, jota wähän weden aikana tekee vaikeaksi matalakulkuisellakin weneellä liikkua Inarijoen ja Tenojoen välillä.

Inarijoen rannat owat sängen harmaan asuttuja, kun taas Tenojoen warrella talot owat warfin lähettäin. Yhfin Dutakosken kylässä on Suomen puolella noin 30 taloa, kaikki jokwarrella ja lappalaisten hallussa. Kun jota talolla sekä Suomen että Norjan puolella on oikeus pitää kahta patoa, on helppo käsittää, että näiden luku tähtyy olla warfin melkoinen. Onneksi lohelle owat nämä padot kuitenkin warfin alkuperäisiä. Mietettyäni wuorotauden kansatoulunopettaja Eriksonin talossa Dutakoskella, jolloin sekä hra G:ltä että useilta seudulla asuwilta lappalaisilta sain erinäisiä arwoittaita tietoja Tenojoen kalastusoloista, jatkoin heinäl. 11 p:nä matkaa jokea alas. Heinäl. 12 p:nä kulkimme ohj Tenojoen kahden ensimmäisen kosken nimittäin Ni- ja Malongkään. Ensimmainittua woi weneellä laskea janoinkuin suurinta osaa Malongkäästä. Pahimmasta kohdasta lasettiin wene alas siten että molemmat miehet seisoiwat weneessä ja pitivät sauwoilla vastaan, jolloin tilapäisesti toimeen otettu lappalainen rannalta käsin köydellä esti wenettä kulumasta koskeen.

Näitten koskien tienoilla owat paraat lohienonkimapaikat Tenojoesa, jonka wuofsi muutamia englantilaisia saapuu tänne joka wuofsi harjoittamaan tätä urheilua. Parilla heistä on omat talonsa Norjan puolella jokea. Onlimaoikeudesta Tenojoesa suorittetaan määrämätsu molemmille puolille, jota maksu ainakin Suomen puolella tulee Utsojen kruunupalwelijoille palkkiona kalastuksen walwomifesta. Toukol. 4 p:nä 1872 annetun Kunink. Plakaatin ja Keij. Senaatin päätöksen mukaan huhtik. 18 p:ltä 1873 on maksu sekä Norjan että Suomen kruunulle 11—82½ markkaa (= 2—15 norjalaisia Spd = 8—60 kruunua), koko kalastusajalta siis yhteensä 165 markkaa. Tästä maksusta on joen warrella asuwa wäestö wapautettu. Lohienonkimista Tenojoesa harjoitetaan yksinomattain weneestä. Sähellä Wäljoen yhtymistä Tenoon, on Norjan puolella siisti kiewari, jossa woi saada asunnon.

Täältä tulimme kahdesja päiwässä Tenojoen suuhun, jossa taas on ollu tähtynyt siwistyneisjä oloisja. Puolitkolmatta wiikkoa, siittä poisluken lyhyen olomme

Dutakoskella, elettyämme erämaan elämää ja enimmäkseen nufuttuamme tellassa, tuntui taas hywältä saada nauttia elämää mukawassa kabisja, Eiden herraswäen luona, joka pitää matkustajia.

Sitten kuin heinäkuun 14 p:nä Tanan nimismiehen herra Strandin seurassa olin käynyt kalastuspaikeissa Tenojoen suussa ja saatuani erityisiä arwoittaita tietoja näistä kalastuksista, lähdin 15 p:nä hemostyhdillä Wefisaareen ja sieltä odoteltuamme pari päiwää tuulta — hyörylaiva „Sydwaranger“ oli keskeyttänyt wuoronsa täffi wiitoksi — Affulanniemeen Steläwarankiin, jota oli pieni paikka kaimilla asemalla ja jossa paitsi kirkkoa, pappilaa ja luffarin wirtataloa ainoastaan on kolme taloa nimittäin lääkärin, erään ent. kalastajan ja kauppias Figenjougin, jonka luo asetuin. Järwijasja nähty olewan tapana että maakauppiat pitäwät huonetta matkustajille. Muutalainen otetaan wieraana perheeseen ja aterioipi sen kansja. Raikkialla jossa koetin tätä järjestelmää, tapasin siwistyneitä perheitä ja mukawia koteja, joissa woi erinomaisesti. Hinnatkin owat hywin kohtuulliset, tawallisesti kolme tai neljä kruunua päiwässä täysshoidosta.

Affulanniemi on Näptämönjoen ja Patsjoen suitten välillä. Kun minun piti käydä molemmilla näillä joilla, mutta hyörylaiva meni wasta parin päiwän perästä Näptämöön, päätin lähteä sinne jalkapaitasja tunturien yli, jolloin minun täytyi soubattaa itseni kahden kapean wuonon poikki. Kun Affulanniemen ja Näptämön välillä on sähtölennätin, ei ollut mitään vaikeus löytää tietä oppaattain. Tunturit eiwät täällä ole korkeat, korkeimmat noin 300 metriä, jonka wuofsi noin 15—20 kilometrin pitkä käwelyretki Sandnäsistä, jossa maantie loppuu, Näptämönjoen suuhun ei ollut erittäin waiwainen. Täältä ylös Kobforfiin jossa toiwoin saawani kortterin, woin kulkea noin 7 kilometriä pitkän tien suurimmaksi osaksi pakoweden kuwaamalla tasajalla hiekkarannalla. Rannalla oli ainoastaan pieniä köyhiä suomalaisja taloja. Jotaisessa niissä kumminkin oli pieni perunamaanja wäljety ja lannoitettu niitty-palanen. Useimmista taloista miehet oliwat ulkona seidinpyynnissä.

Näptämönjoessa lohi tawallisesti woi nousta ainoastaan tustin penikulman päässä suusta olewaan Näptämökoskeen.*) Täälläkin oli kaikki englantilaisto, jotka rantain omistajilta 1,800 kruunusta wuodesja oliwat wuokranneet lohikalastuksen. Joen kalastuswalwojan tietojen mukaan nämä englantilaiset kesällä 1898 kesäkuun 1 päivästä heinäkuun 22 päivään oliwat onkimalla saaneet noin 7,000 engl. naulaa lohja. Käytyäni Skoltekoskella ja huomattuani että se helposti woietaan laittaa lohienkulettawaksi, jonka kautta lohijwofsi nousta jokeen kauas Suomen alueelle, palasimme Affulanniemeen.

(Jatket.).

*) Metsänhoitaja A. W. Granit oivallinen Lapin olojen tuntija, on hywäntahtoisesti minulle ilmoittanut että tämä nimi johtuu lappalaisesta sanasta Njawdam, Nädam, joka on kruunulaite neito Lapin tarustossa.

verkkoilla seitsemän mätin ja maitinuitua, joista pienin oli 22 cm. ja suurin 24 cm. pitkä. Täytyy olettaa että tämä saalis johtuu vuonna 1897 istutetuista alveista. Martunta on joka tapauksessa erinomaisen suuri. Muissa järvisä, joihin muuttua ja aikaisemmin on istutettu, ei vielä ole onnistuttu huomaamaan tämän kalalajin esiintyvän. Lokakuun 12 p:nä saatiin yksi Saatonan nieriäinen Majajärvestä, johon niitikkään kevääällä 1897 oli istutettu 1,200 pikkua alveita. Saatu kala oli 20 cm. pitkä.

Puroforellia myös on tänä vuonna tavattu niissä vesissä, joihin sitä edellinä vuosina on istutettu.

Miesman hautomaahuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa maibitettuja minkun, filan, Saatonan nieriäisen, sateenkaariraudun ja puronieriäisen munia.

Mädistä syntyneet alveet on jaettu seuraaviin vesiin:

Muikkuja: Pikkänniemenjärveen 1 miljoona, Alimmaiseen Rautjärveen 0,5 milj., Ylimmäiseen Rautjärveen 0,5 milj.

Sikoja: Ylimmäiseen Rautjärveen 0,1 milj., Alimmaiseen Rautjärveen 0,1 milj.

Saatonan nieriäisiä: Ormajärveen 300,000.

Sateenkaarirautuja: waria vasten laitettuun lammikkoon 3,200.

Puronieriäisiä: Majajärveen 2,000, Hauklammen puroon 1,500, Karvalammen puroon 1,500, Luutajokeen 1,500.

Yhteensä istutettiin kertomusvuonna siis 2,239,700 alveita.

Tätä paitsi istutettiin koetteeksi filmäpikkuilla varustettuja munia sopivalla riskikoilla varustetuissa laattikoissa seuraaviin järviin allamainitut määrät:

Muikkumunia: Haarajärveen 0,6 milj., Haarajärven Valkjärveen 0,5 milj., Sorjajärveen 0,5 milj., Joon Ruuhijärveen 0,4 milj., Alimmaiseen Rautjärveen 0,3 milj.

Siiannunia: Selkijärveen 0,2 milj., eli kaikkiaan 1,900,000 munaa.

Sitä paitsi istutettiin 1,000 ruutanaa Reskim. Rautjärveen ja yhä monta Ontamajärveen sekä 700 Holajärveen.

Kaikkia kalalajeista, joiden alveilla on keinollisia kasvatustoketta tehty, näyttävät sateenkaarirautu ja puronieriäinen olevan kuitollisimmat, josta vuoski nämä kokeet kehottavat jatkamaan suuremmissa mittakaavassa.

Erittäin hyvää ruoka-ainetta pikkua alveille näyttää Saksassa (Harburgissa ja Hampurissa) tätä warten suolattu turskanmäti olevan. Tse ruoka-aine ei ole ostettaessa kallista, mutta kohtuuttoman suuri tuontitulli sen kuitenkin tekee niin kalliksi, ettei se voi päästä tähtäntöön, ellei huojennusta tullimaksussa voida saada.

Alveitten kasvattamista warten on vuoden kuluessa lisäsi rakennettu isonlainen lammikko Valkaan Mustajärven läheisyyteen. Sen lisäksi on edellisellä vuonna rakennettu Rörtijärven lammikon pohjaa wiskely, jotta lampi voisi synnyttää luonnollista ravintoa pikkua alveille.

Kalastustarkastelijan apulaisen, maisteri J. M. Sandmanin tekemä koe kuljettua maibitettua kuhnamättä Tyrvöännöstä tänne, onnistui aluksi, waikka alveet sittemmin kuolivat. Tämäkin koe kehottaa jatkamaan.

Kalastusta on tänä vuonna harjoitettu vähemmässä määrässä, enimmästi hautikalastusta sekä särjenpyyntiä forellien ruoaksi. Saalis teki kaikkiaan 365,3 kiloa, josta määrästä 51 % oli särkiä, 30 % hautia, 5 % ahvenia, 14 % kalakotta, matetta ja ruutanoita.

Miesman kalastaja on vuoden kuluessa pyyhkästänyt 3 saukkoa polkuraudoilla.

Muistutuksia matkasta Suomen Lapisjärvellä 1899.

(Jatkoo).

Heinäkuun 23 p:nä lähdimme hevosella Jokiniemen Patsjoen suulla ja seuraavana päivänä weneellä tätä jokea ylöspäin. Waikkei Patsjoki ympäröiwän luonnon suuremmoisuudessa oli Lenon weroinen, tekee joki itiesidään suuremmoisemman vaikutuksen mahtawien kokiensa kautta, joista suurimmat owat Näättämösten ja Saresforjen. Edellinen joka on parin kilometrin päässä joensuusta, on komeimpia kokia mitä Lapisjärvellä olen nähnyt. Joen melkoinen wesi määrä syököy täällä, suljettuna kahden kallion wälteen, noin 4 metriä korkeasta jyrkästä putouksesta alas. Sen yli mitään lohja ei voi hypätä, mutta putouksen länsirannalla on lapea oja, joka juoksee yläsuunnasta rantalallion ohi ja laskee jokeen heti putouksen alapuolella. Tästä woiisi aina joku lohja päästä ylös, mutta walitettawasti on oja tawallisesti suljettu pyyhkyillä. Ne harwat lohet, joitten onnistuu päästä tätä ojaa myöten ylöspäin, etwät kumminkaan voi nousta korkeammalle kuin muutamia kilometriä ylempänä olewaan Saresforjettiin, jonka yläosasta ei mitään lohja pääse ylöspäin.

Rumpaantin kosken hywin helposti räjäyttämällä woiitaisiin laittaa lohjiportaat, joten lohja pääsi nousemaan kolo ylempänä olewaan Patsjokeen, sillä ylempänä ei ole woiittamattomia putouksia. Walitettawasti wendäläinen ja wendäläislappalainen wäestö Boris Glebia, jossa joen molemmat rannat kuuluwat Wendäljälle, nähtyy wastustawan tämmöistä toimenpidettä, peläten että lohjenpyynti Näättämösten alapuolella, joka kuuluu tähän alueeseen, sen kautta huononuisi, waikkei ole epäilystäkään että lohjenpyynti kolo jossa tämän lautta suuresti paraneisi. Meille tämä kysymys kumminkin merkitsee werrattain wahan, kun ainoastaan ylin osa Patsjoesta noin kolmen penikulman pituudelta on Suomessa, ja tuskin luultawaa on että lohja nousi Snarijärveen ja siihen laulewtiin wesiädyihin. Yleensä lohella muuttain ei näytä olewan tapana nousta suuriin järviin.

Mutta palaan matkaan, koska aikomukseni on myöhemmin puhua kalastuksesta käymilläni paikoilla.

Herra Klertiltä Jokiniemessä olin saanut tietää, että muuan suomalainen talollinen Salmijärveltä aikoi lähteä kotiaan jokea myöten. Hän otti wiesdäkkeen m. idät Salmijärvelle, josta ohessa hän yhdesä toisen suomalaisen talollisen kanssa lähteti meidät edelleen jokea ylöspäin Snarijärveen saakka.

So enmentuin Salmijärvelle saavutaan, käyvät vuoret matalammiksi. Ei enää näy 2—300 metrin korkeisia tunturihuippuja, jotka ovat omituisia rannikko-matsemalle Steläruijasja. Salmijärvesä on alawat rannat, joille joukko suomalaista on asettunut. Soutajain kertomuksen mukaan on Patsjoen warrella Boris Siebin yläpuolella Norjan puolella 13 ja Wenäjän puolella 24 taloa, joista Salmijärven luona Norjan puolella 12 ja Wenäjän puolella 17. Paitfi yhtä norjalaisen ja toista inarilaisen lappalaisperheen omistamaa ovat kaikki nämä talot suomalaisten hallussa. Eyy mitfi useimmat talot ovat Wenäjän puolella, kuuluu olewan, että poronladun fiellä on parempi, jota paitfi ulosteloen sanottiin olewan pienemmät. Paitfi näitä taloja on joen warrella muutamia wenäläis-lappalaisten (Koltein) omistamia tupia.

Matkallamme Patsjokea ylöspäin meillä oli suuri hyöty Norjan hallituksen rakennuttamista erämaanpirteistä. Nämä ovat pieniä tulifijalla ja lawoilla, penkeillä ja pöydällä varustettuja pirttejä, joissa warfinlin pakkafella ja fateella yönsä wiettää paljon hauskemmin kuin tellassa tai tawasalla nuotion ääressä, kuten muutoin on pakko tehdä.

Tämmöinen erämaanpirtti on myöskin Männikkakostella*), joka mielestäni on kaunein kosti koko Patsjoessa. Tätä pirttiä käyttävät ei ainoastaan jokea ylös tai alas päin kulkevat matkustajat waan myöskin matkailijat Wefisaaresta, Wuoreijasta ja Steläruijasta, jotka tulewat tänne nauttimaan kauniista näköalasta ja ontimaan. Forellinjoen kostin alapuolella on nimittäin erinomainen.

Wedettyämme weneemme matse Männikkakosten fiwu, tulimme Pi järween (lapihki Bossojoure). Pirttijärwestä kulumme Wetokosten, joka ei ole jyrkkä, jonka wuoksi sitä woi laskea, mutta fiksi wirtawa ettei wenettä woi sauwoa sitä ylös, jonka wuoksi se nytkin wedettiin matse.

Heinäkuun 26 p:nä klo 7 i. p. saawuimme Waggetemojauressa jaarella olewaan erämaanpirttiin. Kun oli satanut päiwän kuluessa samaten kuin suurimmalla osalla matkasta ja olimme märkiä ja lohmettuneita, jäimme tänne yöksi. Pirtti on jaarella, joka äsken tapahtuneessa rajanjärjestelyssä tuli Wenä alle. Saarella on useampia skoltti-lappalaisten omistamia kesäpirttejä. Saman järwen itärannalla näimme muutamia heidän syksypirttejään. Täällä he asuwat syksyisin Perttelin-päiwästä (elokuun 20 p:stä) järwen jäätymiseen, jolla aikaa he wetävät nuottaa. Kun järwi alkaa jäätymä, muuttawat he erityisille lähellä olewille metsälammikoille, jossa he wiipyyvät rekikeliin saakka, jolloin he taas muuttawat toisille järwille kauempana Wenäjän Karjalassa, jossa he kalastawat Loppiaiseen. Silloin he kaikki yhdessä muuttawat Salmijärven läheisyydessä olewalle järwelle, wiipyen fiellä Pääfiäiseen, jolloin he lähtewät Boris Siebiin ja fieltä kewäällä Säämeren wuonoihin lohja kalastamaan. Kun turskanpyynti nytemmin on käynyt wähemmin tuottawaksi, ottaa siihen osaa ainoastaan harwoja lappalaisia. Nämä lappalaiset elävät siis ympäri vuoden kalastuksesta.

Jordanin kostin (lapihki Suordeguoikka, norj Græweforsen) yläpuolella on Gøyhen-järwi (norj. Henswandet, lapihki Bosjoure). Tähän järween kuuluu syksyisin wähää ennen

*) Norjalaiset, omistamista työllä, nimittävät kostea näin; lapihki fiellä sen nimi on „Safotokki“.

jäätymistä (Retrin aikoihin) kotoontuwan tuhansia joutsenia. Sorfiain on täällä fikoin, waikei yhtä lufuifasti kuin joutsenia.

Heinäkuun 27 p:nä saawuimme pari kilometriä Rajakosten alapuolella olewaan erämaanpirttiin, josta Suomen alue alkaa. Rajakosti on pitkä ja hywin wotwaloinen kulkea. Sittä ylöspäin on melkein lattaamaton sarja kostia, jonka wuoksi wenettä paitfi muutamilla lyhemmillä taipaleilla oli wedettävä köydestä. Salmijärweläiset eiwät muuten hetikään näyttäneet niin walmiilta sauwomaan kuin kittiläläiset, waan mieluummin joko soutiawat tai wetiwät wenettä rannalta. Tämä tapahtuu fiten, että toinen wetää weneen keulaan kiinnitetystä pitkästä köydestä ja toinen työntää wenettä rannasta ja kivistä pitkällä sauwalla, joka niimitään on sidottu weneen keulaan.

Rajakosten alapuolella Patsjoki on pitkiä suwantowefiä, joita pitennät tai lyhemmät ja jyrkät kostet kattaisemat, mutta mainitusja kostessa se muuttaa luontensa. Tästä lähtien se on melkein yhtämittäinen jalko mataloita, pitkiä kostia, joita lyhyet niwat kattaisemat. Kun ensinmainittu osa jokea tarjoo lohelle sangen harwoja hywiä kutupaikkoja, on jälkimäisessä osassa sopiwa kiviopohja ja enimmäkseen m s sopiwa wirtanopeus. Olfifi senwuoksi fuuri woitto lohikalastukselle joesja jos saifi lohien nousemaan tänne asti.

Tämä osa jokea on myös tawattoman rikas harjuksista ja forelleista. Kalarikikautta täällä edistävät sekä edulliset luonnonsuhteet että myös se asianhaara, että koko sillä päälle 30 km pitkällä joen osalla, joka on Suomen puolella, ei ole yhtään taloa. Täällä senwuoksi siis waan harwoin harjoitetaan minläänlaista kalastusta ja silloinkin on pyyhystäjänä joku Snarin lappalainen, joka siinä tarkoituksessa saapuu muutamaksi päiwäksi tänne.

28 päiwän illalla saawuimme kauniiseen paikkaan erään kostin warrella, missä erään korkean mäntyjä kaswawan rantaäärään alapuolella pystytimme teltan ja aino loimuwalkean ääressä kuimawimme yhtämittäisestä fateesta läpimärkiä waateltamme. So klo 1/2 2 aamulla heräsin jotenkin wiluisfani ja kun huomasin miesten olewan walweilla, päätimme, aamialsta syötyämme ja kapineet kokoonpantuamme, lähteä edemmäksi. Noin puolen kilometrin päässä yöpailtamme oli meidän tuljettawa hantala kosti, jossa wene ja tawarat oli wedettävä maifin. Kummallakin puolella oli sangen korkearunkoista mäntymetsää ja kostin yläpuolella näimme ensimmäiset kuuset.

Wielä wedettyämme weneen muutamia kostia ylös, saawuimme werrattain pitkään suwantoon. Sen rannalla yhtäkkiä hawaitimme kaksi lappalaistelttaa ja muutamia lappalaisia. Nämä huomattiin olewan Kellmän talosta Snarijärven rannalla ja oliwat tulleet tänne kalastamaan. Kun salmijärweläiset soutajat jo kauan oliwat halunneet päästä kottin, syksyyn lappalaifilta tahtoifiwatko he soutaa minut Snarijärwen poikki Palttoon*) (tawallifesti kutjuttu Luhlja Sammel), jonka he ottiwat tehäksen. Matkoin senwuoksi entisille soutajilleni (4 kruunua miestä ja yöwää kosti sekä kruunun päiwässä weneestä sekä tulo- että menomatalla) ja minun lapihki lappalaisten weneeseen, jonka jälleen lähdimme matkaan. Oli

*) Oikeastaan Salto, merkitsee la fi „waeltawa majawa“ (A. W. Granit).

wielä kuljettavanamme neljä koskea ennentuin saavuinme joen lasukohtaan Snarijärvestä (Suufuon). Täällä on yksi talo, jonka kuitenkin siunnumme. Myöskin illalla saavuinme Nelimään. Matka Paswikjokea (Patsjokea) ylös oli siis kestänyt viisi päivää.

Heinäkuun 30 p:nä lähdimme Nelli ästä Snarijärven yli Palttoon. Kun oli hyvä aika hieman epäsuosainen itätuuli, nostettiin raakapurje ja mentiin hywää wauhtia. Snarijärwellä käytettyjen weneiden ratenne muistuttaa norjalaisista Nordlandin sniipoista, jotka suorituvat hywin kowallakin jäällä, mikä onkin tarpeen järven suurilla selillä, esim. Kasarinjellä. Järwi muuten on täpsen täynnä saaria, joista järven lounaisosassa olewat, esim. Petäjäsaaret ovat warfin korkeat. Matkalla luotasin sywyttä, mittasin lämpö määrää pinnalla ja pohjassa sekä otin planktonnäytettä sekä pinnalta että lähinnä pohjaa olewista wesiherroksista. Suurimman sywyden 52 metriä tapasin Raikunuoran salmesa Raamasjaaren eteläpuolella. Muutamaa päivää myöhemmin weneellä kultiesjani Paltosta Swalojoen juulle en tawannut yhtään niin sywää kohtaa. Sangen huwittawana tuloksena eläintieteellisistä tutkimuksista mainittakoon tässä, että Snarijärvestä puuttuu ne jäämereneläinten jälkeläiset, joita tapaa useimmissa Suomen isoimmissa järwissä.

Waikea luotaukset, lämmönmittaukset ja uistamiset sekä lähes tunnin oleskelu Martin Pelan talossa erällä saarella matkaa wiiwästyttiwät, ei reiki Nelimästä Palttoon kuitenkaan kestänyt 11 ja 12 tuntia enempiä, josta matka Kasarinjelen yli Martin Pelan luota Palttoon wain 3 1/2 tuntia.

Heinäkuun 31 p:nä kulimme noin 20 kilometriä pitkän taipaleen Paltosta metsänhoitaja W. M. Waenerbergin Ehule nimiseen taloon Raamasjoen warrella. Sewättyämme neljä wuorokautta metsänhoitaja Waenerbergin wieraswaraisessa koobissa, jossa sain joukon arwoittaita tietoja Snarin pitäjän kalasaunasta ja kalastusoloista sekä kotosin näytteitä täällä olewista kalalajeista, palasimme Palttoon. Metsänhoitaja Waenerberg, joka hywäntahtoisesti oli ottanut Snarijärwessä toimittaakseen Liedeseuran toimeenpanemia hydrograafisia tutkimuksia Suomea ympäröiwissä merissä ja muutamissa järwissä, seurasi Palttoon ja sieltä järwelle saadaksen ohjausta Negretti & Zambren sywänwedenlämpömittarin käyttämisessä.

Kun tämä oli tehty otimme hywästit ja jatkoimme matkaa yötä myöten Swalojoelle*). Tämä on suusta niin matala että tuskin löysimme riittävän sywää wettä weneellemme. Waihdoinme sen wuoksi suuren järwiweneemme pieneen jokiweneeseen, jolla itoimme matkaa Lörmäsen talolle. Talot Swalojoen warfilla owat yleensä suuria ja siistejä. Warakkaimmissa on 12—15 lypsäwää lehmää ja pari, kolme sataa oroa sekä tawallisesti eruna- ja ohrapelto. Ohra kumminkaan ei kypsä hetkään jota wuosi. Kalastus joessa kuuluu jo lauan olleen huono ja luultiin kullankaiwamitten ensi wuolina, kun sitä harjoitettiin suuremmissa määräsissä waiikutaneen siihen. Nykyisin kullankaiwamista harjoitetaan ainoastaan wähipäätöissä määräsä eikä ole erittäin tuottawaa.

Ensi koski Swalojoessa on noin 10 kilometriä Lörmäsen yläpuolella. Tämän kosken alapuolella joessa on melkein yksinomattain hiekkapohja ja hiekkarannat.

*) Kämmetään Snarijoa Swalo eikä niintuin tawallisesti kirjoitetaan Swalo. (H. B. Granit).

Tästä ylöspäin sitä wastoin alkaa joukko kiwikkoskia. Yöllä elokuun 6 päivää vastaan saavuinme Kultalan asemalle. Pitäköksestä saakka, s. o. noin 10 kilometriä asemän alapuolelta alkawat rannat olla kaimetut ja löysä maa kullanetsijain poisuuhtoma. Kuopat, ränsyneet mökit, wanhat wesiurannit y. m. todistawat mikä suunnaton työ, usein turhaan, on suoritettu näillä seuduin kullan etsinnässä.

Sewättyämme muutamia tunteja asemalla, jatkettiin matkaa ensin pari kilometriä weneellä jokea ylös ja sitten jalkain 50—60 kilometriä Nowafen tilalle Kitisen yläosassa ja sieltä weneellä alas Sobantylään ja Kemijärween, sekä sieltä hewostyöhyillä Kemiin, jonne saavuinme elokuun 14 päivänä.

Seuraawassa aijon hiukan seikkaperäisemmin kertoa kalastusoloista niissä Itämereen laskeiwissa wesiäisissä, joissa tällä matkalla käwimme.

Saukonpyynti ajometsästyksellä Raippaluodon saaristosja.

Kun perehtyminen saukonpyyntiin raudolla, Kalastusyhdistyksen tähän suuntaan käyneiden pyrintöjen johdosta, alkaa saada yhä yleisempää lewiamistä maassa, lienee kenties paikkailaan antaa lyhyehkö kertomus näillä seuduin tähän asti ja yhä ebelleen käytetyistä aluperäisistä saukonpyyntitawasta hywin harjoitettuja koiria käyttämällä. Tässä saaristoseudussa muuten tuskin wielä tänäkään päivänä tunnetaan muuta pyyntitapaa, ellei ota lukuun niitä harwoja henkilöitä, jotka äskettäin owat oppineet rautoja käyttämään. Poikkeuksiin myös woiwaan lukea ne tapaukset, jolloin on onnistuttu pyytämään sauvoja pienissä n. l. „werk“-ryissä, joiden houkuttelewa sijälks — ryssä menneet kalat — owat saaneet saukon wietotelluksi satimeen.

Onko saukon ajometsästys yleiseen tunnettu ja toimitetaan se sitä samaan tapaan muilla seuduilla, ei ole allekirjoittaneelle tiettyä, jonka wuoksi yllä huomautettu kertomus yksinomaan koskee tätä seutua.

Tärkeimpiä ehtoja onnellisen tuloksen saawuttamiseksi puheenalaista pyyntitapaa käyttäessä on kaksi. Ensimmäinen ja tärkein ehto on, että metsästyksen käytetyt koirat owat hywin harjoitetut tai että näillä, niin sanoakseni, on luontaisia taipumuksia, niinkuin pyyntimiehet wäittawät erällä koirilla olewan. Waikei sauvo-koiria tosin woi kutsua warfinaisiksi metsästyksikoiriksi, owat ne kuitenkin kenties rah- tujen paremmat kuin tawalliset „kyläkoirat“ ja täyttawät aiwan warmasti kaikki niille asetetut waatimukset. Sen woi nähdä, kun ottaa huomioon ne oiwalliset ominaisuudet, joita nämä koirat osottawat ajaessaan sauvoja jään alla. — Ajometsästyistä näet harjoitetaan yksinomaan talwisajkaan. — Tässä woi warmasti olettaa että koiralla ole apua ainoastaan erinomaisen tarkasta wainustaan, waan täytyy myös muitten aistimien, esim. kuulon, olla toimesja. Allekirjoittanut itse on nähnyt koiran muuten lumen peittämällä jäällä juoksewan aiwan samaan suuntaan, mihin kalaa-ajettu sauvo on utnut jään alla. Kun viimeksi mainittu wisittiin kohtaan

Suomen Kennelklubin Aikakauskirja

Ilmestyy neljänä tekstiä ja kuvia sisältävänä viikona vuodessa ja jaetaan ilmaiseksi Suomen Kennelklubin jäsenille. Klubin sisääntulo maksu on 5 Sml. ja jäsenmaksu 5 Sml.

Toimituksena on: Dan. Joh. Wadén, Otto Brede, A. Bärnlund, E. Sjöström ja W. Herlin (vastaava toimittaja ja toimitusfihiteeri). Os.

Helsinki
Aleksanterintatu 15.

Tidskrift för Jägare och Fiskare

Ilmestyy kuusi viikkoa vuodessa Helsingissä ja maksaa vain 8 ml. postimaksuja siihen lufematta.

Tilauksia vastaanotetaan maan laillisissa postitoimistoissa, sekä Helsingissä Toimituksen luona, Vuorik. 4, D. W. Laurentin sanomalehtimyyntiläissä, Pasajasissa Wajeniuksen kirjakaupassa, P. Esplanadilla 25 Urheilumakasiinissa, Unionintatu 30, Herman Renforsin luona, Wiltonkatu 4.

Houdattamalla useiden laulumaa toivomusta, että hinta vieläkin alennettaisiin koko sarjalta, milloin sitä halutaan pitäjänkirjastoihin ja lufutupiin, on koko sarjan, kufittävä vuosikerrat 1—7, hinta alennettu

25 markkaan,

joka hinnaalennus kuitenkin suodaan yksinomaan aikakauskirjaa tilattaessa yllämainittuun tarkoitukseen. Tilauksen mutana pitää olla tilausmaksu, jota lähetetään suorastaan

Aler. Hintzelle.
L. f. S. o. F. lehden kust. ja toimitt.

U. U. U. G. U. Härrin U. U. U.

Suomesa patenteeratunja ilmanpitäviä lämpilaitteita säilykkeitä warten sekä anjowis- ja säilyke-
laattikkojen konffa.

Tehtaan asiamies Suomesa R. W. Snellman. Helsinki, Korkeavuorekatu 2 B. Tel. 20 04.

Waasan Puuvillateollisuus Osakeyhtiön

Waasassa

hywiski tunnettuja ja palkittuja teofia

Kalastuslankoja, Silakkawerkkoja, Purjekangasta, myydyt tytä

myytävänä useimmilla kauppiatilla kaupungeissa ja maalla. Omia myymäläitä on Helsingissä ja Waasassa sekä wälityswareasto Turussa G. Nylundilla ja Kockolasassa Otto Rodenilla.

Helsingissä 1900. Helsingin Sentraali-kirjapainossa.

Suomen Kalastuslehti.

Toimittaja: Osk. Nordqvist.

N:o 3. Helsingissä 30 p:nä Maaliskuuta 1900. 9 vuosikerta.

Suomen Kalastuslehti ilmestyy kerta kuukaudessa, noin 16 sivun suuruisena. Hinta koko vuodelta on 3 markkaa, postimaksu siihen lufematta. Jokainen Kalastusyhdistyksen jäsen saa kalastuslehden maksutta. Tilauksen voi tehdä maamme kaikissa postitoimistoissa, Sporttimakasiinissa Helsingissä, Unionintatu 30, Edlundin kirjakaupassa ja aikakauslehden toimistossa, Helsingissä, Helenantatu 5. Lehteen aiotut ruotsin tai suomenkieliset kirjoitelmat lähetettäväkseen osoitteella: Suomen Kalastuslehden Toimitukselle, Helsinki. Ilmoitushinta on: 25 p:nä pieneltä palstariviltä.

Sisällys: Muistutpanoja matkalta Suomen Lapisja teijällä 1899. — Kalastusyhdistyksen asiamiehille ja jäsenille sekä saariston ammattikalastajille. — Talwikalastuksesta Lammiossa wuonna 1900. — Rowaniemen kalawestit. — Uutisia: Saatanan lohki saatu Imatran yläpuolella; Erapuruttoa koskevia tutkimuksia; Sotkamosa; Norjan kalastuswuosikrahan sääntö. — Aikakauslehtiä. — Kalanraappa. — Ilmoituksia.

Muistutpanoja matkalta Suomen Lapisja teijällä 1899.

II. Kalastus Lenjoessa ja sen juun edustalla.

Lohikalastus itse joessa. Tärkein kalalaaji Lenjoessa on lohki. Norjan kalastustarkastelijan A. Landmarthin vuosikertomuksen¹⁾ mukaan tuotti Lenjoen lohikalastus:

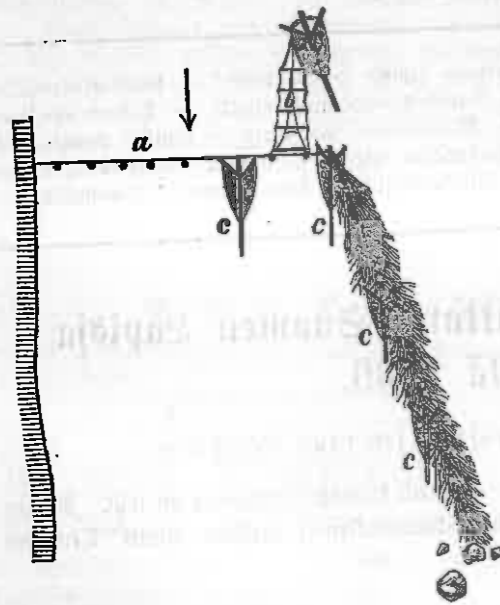
¹⁾ Fiskeri-Inspektörens Inbberetning om Ferskmanns fiskerierne for Norene 1887—1890. Kristiania 1894.

S:n for Norene 1891—1897. Kristiania 1897.

S:n for Norene 1895 og 1896. Kristiania 1899.

vuosina	1886—83 keskimäärin	9,173 kg.
"	1884—86 "	14,107 "
vuonna	1887 "	18,267 "
"	1888 "	18,300 "
"	1889 "	19,600 "
"	1890 "	23,250 "
"	1891 "	12,600 "
"	1892 "	16,600 "
"	1893 "	16,900 "
"	1894 "	7,500 "
"	1895 "	6,050 "
"	1896 "	11,500 "

Nätsjä numerotteoissa, jotka epäilemättä ovat liian alhaiset, ei mainita Suomen puolella asuwan väestön pyydystystä. Tämän pyydystyksen suuruudesta ei ole mitään tietoja. Käyty sen vuoksi arvioida Lenojoen koto lohensaalis melloista suuremmaksi kuin mitä yllä olevat numerot osoittavat. Enin osa näitä lohia pyydetään joen alaosassa Puolmanin ja meren välillä, siis kokonaan Norjan puolella olevassa joen osassa. Mutta että melkoiset määrät lohia pyydetään myös siinä osassa Lenojokea, joka on rajana Suomen ja Norjan välillä, sitä selvästi osoittivat ne lukuisat veneet, jotka jokea alas kulkiesani kohtasin, ja joiden tyhjiä kala astioista näkyi, että oli käyty jokisuulla lohia myymässä. Enenin kauppiat kuuluvat vuosittain ostamaan tuhansia kiloja lohia, joita Utsjoen lappalaiset heille tuovat.

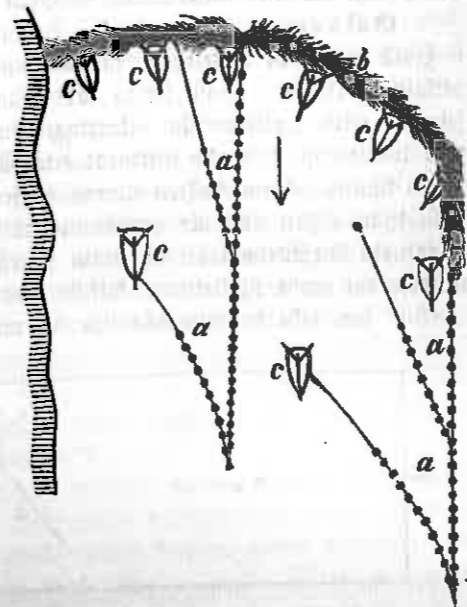

Kuva 1.

Lohi nousee Lenojokeen pääasiallisesti keväällä jäiden lähdettyä, mutta myös pitkin kesää kuuaukaan asti, joka sattuu syyskuun loppupuolella ja lokakuun alussa. Syystä että Karasjoen ja Snarijoen yhtymäkohdalla ensimmäin nittu on syvämpi kuuluu enin osa lohia nousevan tähän jokeen, jota myöten se voi päästä lähelle lähteitä ja sitäpäitfi sen sivujokiin Jestsjokeen ja Ttejokeen. Snarijoessa lohi kuuluu voiman nousta ainoastaan noin kymmenen kilometriä Skietchemjoen lasukohdan lämpuolella olevaan Kurkkion koskeen asti, kun se sitävastoin Skietchemjoessa kuuluu nousevan Nuolasjoen

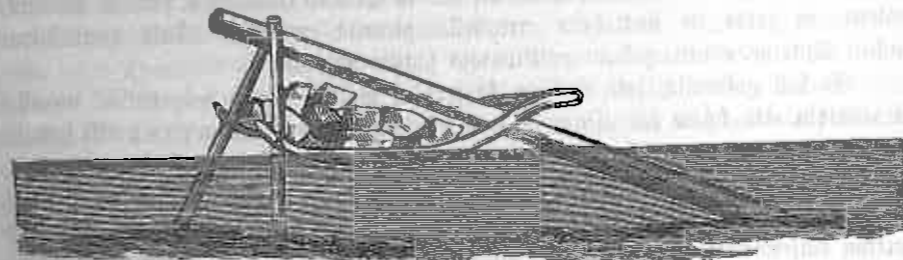
lastukohdan läheisyyteen. Sitä paitsi nousee lohi seuraaviin Lenojoen oikeanpuolisiiin lujajokiin Puolmanjokeen, Metfikojokeen, Utsjokeen ja Ruohiljokeen sekä vasemmalta puolelta tuleviin Matsjokeen, Sewajokeen ja Baljokeen. Lohia pyydytetään Lenojoesja ja sen lujajoisja erilaisilla padoilla ja nuotilla, ongella ja tuulastamalla.

Padot ovat kahta eri lajia: Snarijoen padoissa on merrat, Lenojoen padoissa sitä vastoin yksi tai useampia aitausten alapuolelle laslettuja potkuerkkoja. Kuva 1 antaa likimääräisen käsityksen Snarijoen lohijatojen ulkomuodosta. Ne ovat rannasta lähtevä warpu- tai jostus (niinkuin kuv. esittämässä padossa) verkkoaituusia. Tämän aitausten päästä lähtee warvuista tehty ohjassippi wirtaa alaspäin. Pingoitettuna on merta n. 3,5 metriä pitkä, wanteita on 4. Tässä kerrotussa merrassa oli yksi nielu, joka päättyi 2 cm. läpimittaiseen rentaaseen, josta 10 jännettä kulki merran suppiloon.

Kuva 2.

Kuva 2 esittää Lenojoen lohijatoa. Siinäkin on itse aitaus warvuista, s. o. hienonlaisista koirunrungoista okineen, jotta pannaan waaka-suoraan asemaan. Kiveksiä käytetään sekä Snarijoessa että Lenojoesja sen nähtävissä puupukkeja kuin kuv. 3 osoittaa. Aitausten alapuolelle kiinnitetään potkuerkot, s. o. noin 25 m. pitkät lohijerkot, jotka taimutetaan niin että ne muodostavat terävän kulman jota paitsi siulat fibotaan yhteen jonkun matkan päässä kulman kärjestä, jotta molemmat

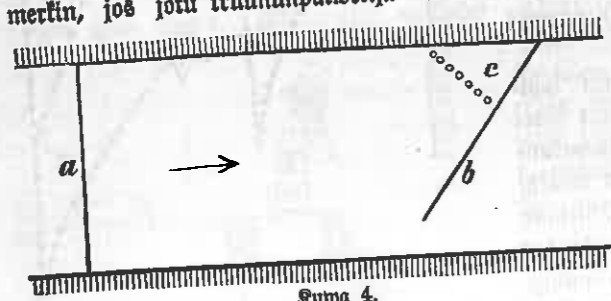
Kuva 3.

werkonpuolisot pysyisivät paremmin koossa ja lohia estettäisiin menemät werkon alitse tai päälläitse.

Yleensä ovat nämä pabot sangen alkuperäisiä verrattuna niihin samassa tarkoituksessa rakennettuihin laitoihin, joita tapaa Pohjanlahteen laskevia wiroisja.

Sekä Norjan „Blataatin“ mukaan toukokuun 5 piltä 1872 että Suomen Keisarillisen Senaatin „päättöksen“ mukaan koskeva kalastusääntöä kalastuksen harjoittamiselle Lenojoesja“ tarvitsee mainttuessa joesja pitää awoinna ainoastaan 1/3 joen leweydestä. Mitäli saatoin hawaita oli joki kuitenkin ainoastaan parijsa kohdasja niin leweältä suljettu eikä missään sitä leweämmältä.

Goldem ja golgabal. Lenojoeslle woimassa olewan kalastusäännön 6 §:ssä luetellaan kiellettyjen kalastustapojen joutossa „goldem“, tuulastaminen ja pitkäsiima (bader). Ensi kertaa käydessäni Lenojoeslla koetin kaikin tavoin saada selville mitä „goldem“illa oikeastaan tarkoitetaan. Useimmat lappalaiset, joilta tätä tiedustelin, kuitenkin selittivät, etteivät he tiedä mitä goldem on. Siitä huolimatta kuuluu goldem edelleen olewan yleiseen käytännönsä, waikkei yhdenkään kruunupalwelijan tähän asti ole onnistunut tätä kalastusta nähdä. Silloin kuin tätä kalastusta harjoitetaan on nimittäin suurin osa wäestöstä jälkeillä joko itse kalastuksessa tai myös sijoitettuna kaikille ympäröiwille ylänteille antaakseen warotusmerkin, jos joku kruunupalwelija tai muu epäillyttävä henkilö jattui nähtyihin.

Warfinaisnen goldem, niinkuin sitä ennen arjoitettiin Snarijoesja, Karasjoesja ja Lenojoesja, selitettiin minulle Snarijoen suussa seuraawasti (kuwa 4):

Joki suljetaan kokonaan poikkipadolla a ja lappaleen matkaa, jostus muutamaa kilometriä alem-

pana pannaan wiistoon asetettu aitaus b, jonka toiseen päähän on jätetty aukko, josta lohi pääsee aitaustseen. Pitkin ylempää aitausta pannaan joen poikki ajowerkko, jota webetään molemmilta rannoilta myötä wirtaa aitaustseen b saakka. Silloin osa kaloista tarttuu ajowerktoon ja osa ajautuu kulmaan c, jota on paaluilla erotettu ja josta ne nostetaan erityisellä pienellä nuotalla. Tätä pyyntitapaa kuuluu käytetyn ennen, jolloin poikkipatoja saatiin käyttää.

Se laji goldemia, jota edelleen käytetään, waikka usein „golgabakin“ nimellä, on sellaista että kolme tai useampia weneitä jännittää ajowerkon joen poikki samalla kuin toinen osasto werkolla tai tilapäisellä poikkipadolla alemmaa sulkee joen, toisinaan parintymmenen kilometrin päässä. Ajowerkkoa suljetetaan tätä aitausta kohti, jolloin kaikki kalat, mitkä puheenaolewalla alalla ovat, otetaan pois. Sekä ajowerkkoa suljettamista että alemman aitaustsen luo sijoitetuista weneistä polskutetaan yhtämittaa, jotta estettäisiin kaloja hyppäämästä werkkojen yli. Tällaista kalastusta kuuluu harjoitettaman kesäisin. Syksyllä kuuluu samaa kalastustapaa käytettävän mutta ilman aitausta.

Toista kalastustapaa, jota niinkään kutsutaan „golgabal“iksi ja jota on aiwan yhtäpitävä Remi- ja Torniojoisja käytetyn „kultutuksen“ ja „heiton“ kanssa, on minulle kuwaittu seuraawasti. Kosken tai niwan alapuolella soubetaan weneellä joesja on 18—25 metriä pitkä ja 5—6 sylvä syvä ajowerkko. Werkon päähän on kiinnitetty puuristi. Wene wiedzään niin kauas rannasta kuin werkko on pitkä, jonka jälkeen werkko heitetään weteen ja wene soubetaan rantaan. Werkon yläsiula on warustettu lauduksilla, jota wastoin werkosta puuttuu alasiula ja kiwetset. Rafti alinta kierrosta on kudottu paksimmasta langasta. Ajowerkkoa suljettaa wirta alas, jolloin puuristi kulkee joutuisemmin. Weneessä olewa mies pitää kiinni werkon toisesta päästä ja sauwoo hywää wauhtia jokea alas, jolloin vastaan tulewat lohet tarttuwat werktoon.

Samalla tapaa pyyhdytetään wyös harjusta.

Lohenongintaa harjoittaa paikkakunnan wäestö koko Lenojoesja ja sen läsäjoisja niin pitkälle kuin lohi nousee. Paraat lohenongintapaikat kuitenkin ovat yli- ja Alaknäkän koskien välillä, jonne ei ainoastaan tule lappalaisia Dutakoskelta ja Karajoelta waan myös englantilaisia urheilijoita lohja onkimaan. Joilla-kuilla näistä wiimeksi mainituista, jotta wuotuisesti tulewat tänne, on Norjan puolella omat rakennuksensa. Rannalta käsin toimitettawaan lohenongintaan ei Lenojoki ole sopiwa waan täytyy onginnan tapahtua weneestä, jommoista englantilaiset kutsuwaat „old gentlemans fishing“iksi. Että lohenonginta täällä siitä huolimatta on houkuttelemaa, käy ilmi siitä että muuan näistä herroista 15 wuonna melkein wuotuisesti on sinne saapunut lohja onkimaan.¹⁾

Wäestö Snarijoen ja Lenojoen warfilla wäittää warfin yleisesti että onginta on wahingollista joen lohestolle, osin koska lohja wäsyttäässä muut lähistöissä olewat lohet karkotetaan pois, ja osin koska niiden kalojen, joiden onnistuu riistäytyä irti, arwellaan uiwan mereen ja houkuttelewan muita kaloja mukaansa. Mutta siihen katsoen minä werran lappalaiset tuntewat lohen luontoa ja elintapoja, on kuitenkin tuskin luultawa, että he itsekään uskowat näitä wäitteitä toisiksi, sillä jokainen joka tuntee lohen luonnon, tietää että kun se on jokea ylös kulkemassa, ei sitä mikään pidätä — ellei weden saastuttaminen. Ettei nousemasja olewa lohi, jonka on onnistunut riuhtoutua irti kourusta, käännä mereen takaisin, niinkuin lappalaiset wäittävät, sitä myös todistawat seuraawat kaikki Dutakosken kansakoulunopettajan E. Grilssonin minulle kertoma tapausta. Kerran hänen onkiesjaan lohja Dutakoskesja onnistui erään lohen riuhtoutua irti kourusta. Kun sillä oli haawa toisessa postessa, tunsi hra E. sen kun se heikkisen kuluttua uudelleen tarttui kouruun. Toisella kertaa oli Dutakoskesja saatu lohi, jolla oli suusja karpäskoukku, jommoista ainoastaan Rongäskoskisja onkivat englantilaiset käyttäwät. Tämä lohi

¹⁾ Kun itse en ole harjoittanut lohenongintaa Lenojoesja, pyyhäni kehottaa asiaaharrastawia lukijoita simäilemään lehteä „Tidskrift för Sägare och Fiskare“ VII wuositt. siv. 79—82, joesja „Norsk Fæger- og Fiskerforenings tidskrift“ nimisen lehden mukaan annetaan huwitawia kuwans tästä kalastuksesta.

fiis oli siitä huolimatta että se oli riistäytynyt irti louhusta kuitenkin nousivat ainakin kolme penintulmaa jokea ylös.

Lohikalastus Lenojoen suun edustalla. enojoen yläosaa alas kulkevan kuului tuon tuostakin valituksia, että n. l. „Klenötter“ pyydyksillä otettiin melkein kaikki lohet joen suun edustalla olevassa suonossa ja osaksi suurilla wetonuotilla itse joen suussa. Rumpainenkin tieto kuitenkin, mikäli Lenojoen suulla käydessäni saatoin wakuuttua, oli liioiteltu.

Lenojoen suulla on rauhoitusalue, jota maapuolella rajoittaa Grönnäsin ja Stuggemellenin välillä kulkeva wiiva ja meren puolella Stangenästä ja Smalffordnäsin ulkewa wiiva. Tällä werrattain wäpätöisellä rauhoitusalueella on kielletty käyttämästä potkuwerkkoja ja klenötter mutta ei wetonuottaa. Kuitenkin saa kolme asujaa pyydyttää rauhoitusalueella erityisesti wiitotetuilla paikoilla, syystä että heillä on wanha nautinto oikeus tähän kalastukseen. Nämä kalastuspaijat eivät kuitenkaan sijaitse itse suun edustalla, waan Samwesuftin poukamasja sen länsipuolella. Sitäpaitsi on vielä syrjämpänä Dskarnäsin luona kalastamo. Gräs lappalainen Samuel Samuelsjon, jolla on hallussaan kolme kalastamo Samwesuftissa, on siellä tänä vuonna saanut tawattoman paljon lohja, nimittäin, mikäli hän itse ilmoitti, 6,000 kruunun arvosta. Tämän runsaan saaliin on jokivarren wäestö wäärin lusenut wetonuottien syystä, ja siitä lienevät tiedot nuottien wahingollisuudesta syntyneet.

Wetonuottakalastusta, jota harjoitetaan hietasärkällä jokisuun wäjemmällä rannalla, aiwan alapuolella sen rajawiivan, jota erottaa joen rauhoitetusta alueesta, alettiin harjoittaa vuonna 1897 yhdellä nuotalla, jolla saatiin 5 yhteensä 40 kiloa painawaa lohja. W. 1898 saatiin nuotilla, joita silloin oli kaksi tai kolme, 1,300 kg. lohja, ja tänä vuonna, jolloin neljää nuottaa on käytetty, 500 kg. Syhyllä 1898 sitä patti saatiin 600 kg. taimenia (sörret).¹⁾ Ohellamainituista nuotista on noin 60 ja neljäs noin 90 sylvä piltä. Jokisuun leveys hietasärkien välillä siinä kohdassa, missä nuotanwetoa harjoitetaan, on noin puoli kilometriä. Seta saaliin suuruutta että nuottain pituuden ja wäpätöisen leveyden keskinäistä suhdetta osottawista tiedoista käy selwille, ettei tämä nuotanweto, siinä määrin kuin sitä tähän asti on harjoitettu, ole sanottawasti woinut vaikuttaa jokikalastukseen. Kaikkialla Lenojoen wärsillä sekä Suomen että Norjan puolella kuuluvan wäitteen että lohikalastus on käynyt sangen huonoksi sen jälkeen kuin nuottakalastus jokisuulla alkoi, täytyy senwuoksi, jos se on tosi, luultawasti perustua muihin syihin. Että patokalastus lenties on ollut wähemmän tuottawaa kuin tawallista on luultawasti selitettawissä siten, että wäpätöistä on ollut tawattoman alhainen, jolloin lohja niin-

¹⁾ Syhy miltä saalis kesällä 1899 oli niin wäpätöinen lienee pääasiassa siitä, että lohja siinä vuonna nousi niin äkkiä. Siihen lähtö nimittäin tapahtui harwiinain myöhään, wasta kesä 14 p:nä, kun se tawallisesti tapahtuu ennen toukok. 20 päivää. Lohen nousu alkoi senwuoksi tawattoman myöhään, ja kun kewättulwaa kesti sangen lyhyen aikaa, nousi ensin osa lohja jokeen muutamasja päivässä, eikä vielä silloin käynyt nuotalla pyydyttämisen, syystä että särkki, jolta tässä nuottaa wäpätöistä, silloin vielä oli tulwaweden peitossa.

kuin tunnettu ei nouse eikä fiis myöskään mene patoihin. Tänä vuonna taas on sangen paljo lohja joessa, jota todistaa se, että lohenonginta on ollut tawattoman tuottawaa. Jokikalastajain valitukset jokisuulla harjoitetun nuotanweton johdosta kuitenkin owat aiheuttaneet Ruijan Amttäräjain kokouksessaan viime kesä 28 p:nä hallitukselle ehdottamaan että kiellettäisiin käyttämästä wetonuottaa lohen ja taimenen pyyntiin Lenojoen suulla. Waikka tätä toimenpidettä tuskin saattaa katsoa tarpeelliseksi nuottakalastuksen nykyisen kannan perustuksella, täytyy siitä kuitenkin warokeinona pitää wälttämättömänä, siihen katsoen että nuottakalastus näyttää pyrkiwän yhä laajenemaan ja siitä siten woihtoitua tobellinen waara jokikalastuksen olemassa pysymiselle.

Päitfi wetonuottakalastuksesta owat jokikalastajat usein walittaneet myös siitä wahingosta mikä n. l. klenötter (meidän isorysämme wastaawat ydykset) heille atkaansaawat. Nämä valitukset owat aiheuttaneet Norjan suolattoman weton kalastusten tarkastelijan H. Sandmarkin waatimaan Lenon nimismiehetä selwitystä niiden klenötterien lumusta, joita käytetään rauhoitusalaa lähinnä olewalla aluella tai linjojen Stangenäs—Smalffjorden ja Trollfjorden—Digermulen välillä. Nimismies Strandin tutkimus on osottanut että puheenalaisella alueella on pyydetty klenötterillä ja potkuwerkkoilla:

1896	600	kg.	lohja
1897	1,650	"	"
1898	1,900	"	"

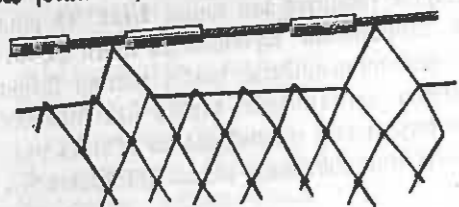
Kaikkiaan nousee Lenonuonossa nykyään käytettyjen klenötterien luku noin 20:een. Näin suuressa nuonossa kuin Lenonuonossa tätä lukua täytyy katsoa wäpätöiseksi. Kun kuitenkin klenötterienkin luku wuotuisesti kaswaa, woinee katsoa hywin harkitusti että nyt jo, ennentuin niitä on alettu käyttämään suuremmisja määrin, mikä woihi haitallisesti vaikuttaa jokikalastukseen, ulotetaan rauhoitusalueen raja Digermulen—Trollfjorden linjaan. Ditubelliselta näkökannalta ei tällainen rauhoitusalueen laajentaminen kohtaa mitään estettä, koska Norjan waltio omistaa kaiten kalastuksen Ruijan rannikoilla, waikka kunkin maan asukkaat sallitaan siellä wapaasti kalastusta harjoittaa.

Lenojoen muu kalastus. Lohikalastukseen werrattuna on kaikki muu kalastus Lenojoesja wäpätöisistä. Muista kalalajeista on taimenella (sörret) tärkein sija. Kun siitä kuitenkin pyydetään samoilla pyydyksillä kuin lohja, ei sen pyytämisestä ole mitään erityisiä lisäsi mainittawaa. Joessa tawataan sitäpaitsi forellia, nieräistä, siikaa, harjusta, haukea, ahwenta, mabetta ja mutua sekä joen alimmasja osassa kampelaa. Ainoastaan siika, harjus, hauki ja made owat wärsin pyynnin esineinä ja nelään tuskin Snarijoen alapuolella.

Lappalaisen Antti Kitin luona olin tilaisuudessa tutkimaan Snarijoessa käytettyjä siikawerkkoja ja nuottia.

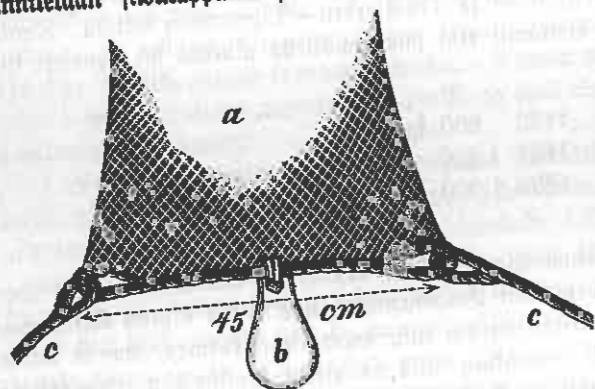
Siikawerkot (Schuowutscha hjeremi) owat silulasta n. 20 sylvä (= 35,6 met.) piltät, sywyyys on n. 2,2 metr., sibejoluojen wäli 5 sm. Wäsiula (rjeschmi) on

wäännetty männynjuurista ja n. 5 mm. paksu. Masiulan sijasta on kaffi kerrostusta paksuimmasta langasta tehtyjä filmuotteita (lasia salmi). Werkon filmuotteita ei ole solmittu suorastaan yläsiulaan vaan kiinnitetty siihen nydrillä, jonka kiinnitysolmujen väliin wiisi werkon filmuotetta on irralleen pujotettu. (Kuv. 5.) Saubuffina on kokoonkäärityjä tuohia, kiwefinä tuohien käärittyjä kiwiä.

Kuva 5.

Näitä verkkoja käytetään siihen aikaan jolloin joki on jäästä vapaa. Nuotassa (nuotti) on kolme osaa, nimittäin perä (nuotti pahta) ja kaffi siwulappaleetta (olgi). Nuotan perä on 4,5 metr. pitkä, siwulappaleen päässä on filmuotetta 45 cm. pitkä yläsiula, jonka kumpaisessa päässä on filmuotetta (Kuv. 6). Näillä filmuotteilla kiinnitetään perän yläsiula siwulappaleihin. Muuten kiinnitetään siwulappaleet perän suuhun tavallisella tavalla. Siwulappaleet ovat

Kuva 6.

tavallisesti n. 18 metr. pitkät, nuotta poikittain pinnoitettuna n. 2,7 metr. syvä. Siulat on tehty männynjuurista, yläsiula 12 mm. paksu, alempi hieman ohuempi. Saubuffet ja kiwefet ovat samanlaiset kuin siwulappaleissa. Saubuffet on kiinnitetty kahden kämmenen leveyden ja kiwefet yhden kämmenen leveyden päähän toisistaan. Näillä nuotilla jaetaan keraisin enimmästi

siilaa, sykkyyhin pääasiassa harjasta. Madetta, jota lappalaiset yleensä halveksivat, pyydystetään kuitenkin sykkyyllä avoweden aikaan jonkun verran koukuilla. Tähän käytetään tavallista tinattua turssankoukua, jota sidotaan noin metrin pituiseen siimaan, jota taas kiinnitetään keppiin tai karahtaan. Tämä työnnetään pohjaan niin että siima ja kouku jäävät pohjalle makaamaan. Käyffi käytetään kalanpalasta. Näitä tässä kerrottuja kalanpyydyksiä näin Snarjjoella ja Lenjojoella myös tuulasrautoja.

Ennenkuin päätän tämän kertomuksen näillä seuduilla käytetyistä kalanpyydyksistä, tahdon mainita muutaman sanan niiden juuriköyden valmistamisesta, joita täällä yleiseen käytetään sekä siuloiksi että wetoköydyiksi.

Tähän käytetään noin formenpaksuisia männynjuuria. Nämä halkaistaan ja leitetään tuhlakpeässä, jossa ne pehmiävät, ja fitte ne vedetään laavitjan ja weit-

senhamaran lomitse. Tämän käytteilyn jälkeen ne ovat hihnan näköiset. Muuan tällainen näkemäni juurihihna oli 5,4 metri pitkä. Kolme tuolloista hihnaa kiinnitetään kelan päähän, jota pyöritetään niin että köysi wäntyy. Sen mullaan kuin wäännettyä köyttä syntyy käärittään se kelalle. Siten työ käy warfin joutuisasti. D. R.

Kalastusyhdistyksen asiamiehille ja jäsenille sekä saariston ammattikalastajille.

Kun saaristosta on kuulunut valituksia että yhdistyksen aikakauslehti on kään-
tynyt liian teoreettiselle tolalle mitä merikalastukseen tulee sekä että tälle Luhtajär-
ville tärkeimpiä asioita on liian säästeliäästi lehdessä käsitelty, saa toimitus filmillä
pitämällä merikalastuksen suurta tärkeyttä ja merkitystä maallemme sekä waku-
tettuna siitä, että muutos parempaan päin tässä kohdin on aikaan saatavissa mo-
lemminpuolisella yhteistoiminnalla ja mielipiteitten vaihdolla niiden kanssa, joita
asista lähinnä koskee, täten kehottaa niin hywin yhdistyksen asiamiehiä kunkin paikka-
kunnallaan työskentelemään puheenalaisen tarkoituksensa saavuttamiseksi keräämällä
aineksia ja apulisia tähän kuuluvien olosuhteiden walaisemiseksi, kuin myös pyytää
ammattikalastajiamme sekä muita asiaaharrastawia henkilöitä saaristossa joko suo-
rastaan toimitukselle tai yhdistyksen asiamiehille lähettämään omat ja muiden tie-
donannot ja käytännölliset huomautukset merikalastukseen y. m. nähden. Tiedonannot
woivat tapahtua missä muodossa tahansa, tarpeen mukaan woibaan ne fitte lait-
taa uuteen kielelliseen asuun täällä. — Kun kuitenkin on tunnettu asia että warfin-
kin ammattikalastajiamme usein estää juurtunut ennakkoluulo tätä lehoitusta nou-
dattamasta, on toimitus waihtoehdoisesti myös ajatellut moitsille tiedonannoille toista
muotoa laittamalla lehteen eri osaston, jossa on merikalastusta koskevia kysymyk-
siä ja vastauksia sekä käytännöllisiä ohjeita, jotka awustukset eiwät kysy mitään
tyylyllistä taitoa kirjoittajalta, vaan woibaan laatia warfin yksinkertaisiksi, mutta
jotka sen sijaan epäilemättä olisivat omiaan enemmän kuin tähän asti herättämään
ja ylläpitämään harrastusta merikalastukseen kuuluwiin kysymyksiin samalla kun leh-
destä kalastajille itselleen n. olisi enemmän käytännöllistä hyötyä.

Toimitus.

Teräspäätä kalastetaan suuressa määrässä sen noustessa merestä ja valmistetaan säilykkeeksi ja warsinaikeksi valtameren loheksi, sen liha on kuitenkin pehmeämpää ja sen luurakenne on muodoltaan epäedullisempi kuin tämän. Sateenkaarirautua kalastetaan paljon Kalifornian ja läheisten alueiden joissa ja järvisä ja pidetään siitä erinomaisena urheilukalana sekä hyvänä ruokana.

Herra Jaffé on tuottanut munia, jotka ovat otetut Kalifornian teräspäälohesta ja pitänyt siitä hautuneet kalat huolellisesti erillään muista kaloista. Osa kasvatettiin luonnollisessa lammikossa, jonka asema ja välimatta muista lammikoista esti rotusekotuksen, osa erityisissä lammikoissa yhtäläisissä ruokintaoloissa uunivajaan tottuneiden sateenkaarirautujen kanssa. Tuloksena oli että sekä luonnollisessa lammikossa että ruokintalammikoissa kaswaneet kalat olivat täydellisesti samanlaisissa olosuhteissa suuriksi kaswaneiden sateenkaarirautujen kaltaiset.

Herra Jaffé sai kysymyksiinsä kalojen kotimaasta seuraavat vastaukset:

Baltio-osasto kirjoittaa: „Teräspäälohet ja sateenkaariraudut ovat kaikki aivan eri lajia, vaikka ne nuorina ovat toistensa näköiset“. Sitävastoin vastaa kalanviljelijä Livingston Stone: „Nuoret teräspäät, jotka menevät mereen, tulevat takaisin teräspäinä, ne jotka jäävät joken pöyryvät sitävastoin koko ikänsä sateenkaarirautuina“.

Tämä koe selwittänee Jaffén mukaan monta ominaisuutta, joista sateenkaarirautu on merkittävämpi kuin muut tavalliset raudut, ennen kaikkea sen suuri kasvaminen silloin kun on runsaasti ravintoaineita, omittuinen lohentapainen suomusten muodostuminen suurissa kaloissa ja aikainen vanheneminen kun se pidetään unpeinaisissa siäwesissä; se näyttää silloin usein taantuvan jo wiidentenä vuotena. Sen kauppahintaan ei tämä kuitenkaan mitään vaikutusta, koska se nopeaan kasvamiseen nähden jo kolmantena ja neljäntenä, viimeistään wiidentenä vuonna leppää myytäväksi suuressa kalassa.

Muistelmia matkalta Suomen Lapisja kesällä 1899.

III. Lohen kalastus Neiden joesja ja Paswikjoesja.

Neiden joki. Täällä tuli minun ottaa selville olisiko mahdollista ja hyödyksi Suomelle helpottaa lohen nousemista ylös jyrkälle putoukselle, nimeltä Stoltefosjen, jonka on ilmoitettu olevan esteenä sen tunkeutumiselle Suomen alueelle. Neiden joen koko pituus lienee noin 90 kilometriä, josta tuskin 20 kilometriä on Norjan aluetta ja loppu Suomen. Kuten äsken mainittiin voi lohi nousta jokea ylös ainoastaan Stoltefosjettiin asti, (suomeksi Näättämötski), jota on noin 10

kilometriä joen suusta. Putous lienee noin 4—5 metriä korkea. Kuitenkin on ainoastaan sen ylin osa niin jyrkkä, että se estää lohen pääsemästä etemmäksi. Tämän jyrkän osan alla on aivan eteläisellä rannalla syväne, johon lohet kootoutuvat suurin joukoin ja josta ne voimakkailta hyppäyksillä koettavat päästä putouksen yläpuolelle. Käydesäni paikalla heinäkuun 21 päivänä näin koko jouton lohja tässä syvänteessä, joista pari turhaan koetti hypätä yli putouksen. Että muutamien voimakkampien kuitenkin onnistuu päästä kosken yläpuolelle, siitä oli todistuksena se, että muutaman metrin päässä putouksesta oli verkko, jossa oli suuri lohi. Että lohet, jotka tunkeutuvat kosken yläpuolelle, eivät ole wallan harvalukuiset, käy selville siitä, että niitä saadaan potkurivertolla kosken yläpuolella olevasta joesta. Niinpä sanoj eräs suomalainen talonpoika, Barttainen, joka asuu lähellä koskea, edellisellä viikolla pyyhystäneensä kuusi lohja kosken yläpuolelta. Ylämaailmattua paikkaa vähän loushimalla, mistä lohen on tapana hypätä, voitaisiin epäilemättä saada aikaan, että suurimman osan lohja, jotka kootoutuvat ennenmainittuun syvänteeseen, onnistuisi päästä joen yläjuoksuun. Nykyään joutuvat nämä lohet enimmäkseen lähellä asuwien stolterilappalaisten saaliiksi, joilla kuuluu olevan tapana silloin tällöin nuotalla tyhjentää tähän kootoutuneet lohet. Minun saamieni tietojen mukaan ei Stoltefosjenin yläpuolella ole estettä lohen nousemiselle joen yläjuoksuun asti. Että näin on laita, siitä on todistuksena sekin, että merilohja joskus nykyin kuuluu saatavan joen yläosasta Suomen alueella.

Lohen kalastuksella Neiden joesja ei toistaiseksi ole suurempaa merkitystä, mikä on luonnollista, kun lohella on niin pieni alue kutemispaiaksi. Koko lohentalastuksen joen suun ja Stoltefosjenin välillä ovat rantain omistajat vuokratteet kahdelle englantilaiselle 1,800 kruunusta vuodesja. Neidenin koulunopettajan Hochheimin tietojen mukaan, jota samalla on kalastusten tarkastaja, saivat nämä englantilaiset ongella kesällä 1898 kesäkuun 1 p:stä heinäkuun 22 päivään noin 7,000 englannin naulaa lohja. Vuonna 1899 olivat he heinäkt. 21 päivään saakka, jolloin käwin paikalla, saaneet noin 3,600 naulaa.

Ei ole epäilemistäkään ettei lohentalastus ei ainoastaan Stoltefosjenin yläpuolella vaan sen alapuolellakin parantisi, jos yllä ehdotettu loushiminen Stoltefosjenisja toimitettaisiin. Että norjalaiset eivät tähän asti ole tätä tehneet riippuu siitä, kuten olen kuullut, että heillä ei ole ollut takeita siitä että lohi, tultuaan Suomen alueelle, rauhoitettaisiin niinkuin pitää.

Norjasja on Neiden joen warrella Stoltefosjenin yläpuolella seitsemän taloa, joilla kaikilla olisi hyötyä ehdotetusta loushimisesta. Snarin metsäntarkastajan M. B. Baenerbergin ilmoitusten mukaan kuuluu Neidenin ja sen lisäwesien warilla olevan ainoastaan 6 tai 7 taloa. Rannoilla kuuluu kuitenkin olevan edullisia asuntopaikkoja. Jos joesta sitäpaitsi ruvettaiisiin saamaan lohja on luultavaa, että tämäkin asianhaara puolestaan auttaisi seudun asuttamista.

Paswikin joki (Pasjoki). Paswikin joesjakin voi suurin osa lohja nousta ainoastaan muutamia kilometriä alimpaan putoukseen asti, jota myös kutsutaan Stoltefosjeniksi. Läntisellä kosken rannalla on kuitenkin oja tai puro, joka johtaa weden kosken ohi sen juureen. Pitkin tätä ojaa, jonka stolterilappalaiset kuuluvat

peranneen, ilmoitettiin jonkun lohen nousseman putouksen ohi. Valittavasti kuuluu tämä luonnollinen kalatie kuitenkin useimmiten olemaan suljettu väestön laianpyydyksillä. Louhimisella voitaisiin tässä ilman liian suuria kustannuksia saada aikaan erinomainen kalatie. Ne lohet, joiden on onnistunut päästä ohi Skoltefosjenin, eivät kuitenkaan pääse pitemmälle kuin seuraamaan, muutama kilometri yläpuolella olevaan Harefosjenin putoukseen, joka kokonaan estää lohen nousseman etemmäksi. Mutta tässäkin voitaisiin n. s. allasportaan eli norjalaisten nimittämän „kulperin“ louhimisella itäisellä kalliorannalla lohen nousseman tehdä mahdolliseksi ilman vaikeuksia. Ylempänä ei mitään estä lohja tunkeutumasta Inarin järveen. Kustannukset kalateiden laittamisesta Skolte- ja Harefosjenin voinevat nousta yhteensä korkeintaan 3—4,000 kruunuu. Vaikka siis teknilliseltä kannalta katsoen ei ole mitään vaikeuksia lohen nousseman aikaansaamiselle Paswikin joen yläjuoksuun, tulee melkoista vaikeammaksi voittaa joen alajuoksun varrella asuwan wenäläisen ja Wenäjän lappalaisen väestön vastustus.

Vaikka Paswikinjoen suu on kokonaan Norjan alueella, kuuluvat joen molemmat rannat sen yläpuolella 4 à 5 kilometrin alalla Wenäjälle. Pienellä Wenäjälle kuuluvalla alueella joen länsipuolella on Doris Glebin kirkko ja eräs kylä, jonka väestö on skolterilappalaisia. Tällä wenäläisellä alueella on myös Skoltefosjen. Tällä saamiens ilmoitusten mukaan, kuuluu lohikalastuksen käyttöoikeus tällä alueella skolterilappalaisille, jotka osaksi kalastavat itse, osaksi antavat kalastusoikeutensa vuokralle urheilukalastajille. Näiden skolterilappalaisten ja Doris Glebin wenäläisen papin suostumuksen saaminen kalateiden tekemiseen Skoltefosjenin ja Harefosjenin ohi, missä kalatiekin tulisi olemaan wenäläisellä rannalla tulisi kai hyvin vaikeaksi, kun he eivät voi huomata yrityksen hyötyä ja pelkäävät että kalatiet häviävät heidän kalastuksensa.

Mutta vaikkapa onnistuttaisiinkin saamaan yllämainitut kaksi kalatietä laitetuksi ja siten lohen noussemaan aina Inarin järveen saakka, luulen että Suomella tuskin olisi sanottavaa hyötyä yrityksestä. Kokemus on nimittäin osoittanut, että merilohia nousee ainoastaan pieni määrä suurempiin järviin. Paswikin eli Patsjoesta on ainoastaan kolmen penikulman suuruinen ala Suomessa. Koko tällä alalla ei ole ainoatakaan asuttua taloa ja niittymaiden puute näyttää viittauwan siihen, että uutisajutuksia sinne ei ainakaan lähimmässä tulevaisuudessa tule syntymään. Meidän maallamme on sentähden tuskin mitään syytä koettaa ebistää lohen nousseman Patsjokeen. On sitäpaitsi mahdollista, että lohen nousseman joken tulee helpoitetuksi meidän toimenpiteistämme huolimatta. Nykyään toimitetaan metkien tappiokasta sekä Wenäjän Lapisin joen itäisellä rannalla että Inarin Lapisin. Erään wenäläisen metsäwirtamiehen kertomusten mukaan, jonka tapasin Doris Glebisä tulee luultavasti rakennusaineiden lauttaamisen mahdolliseksi tekemisistä warten wälttämättömäksi toimittaa kokiin louhimisia, jossa tapauksessa nämä louhimiset luultavasti myös tulevat helpottamaan lohen nousseman.

IV. Kalastus Inarin Lapisin.

Kalastajalappalaisilla, joita Inarisin on kuitenkin nyt ainoastaan harvassa (noin 8 perhettä), on kaikilla määrätty wahvistetut kalawetensä Lapisin weron perusteella. Heti kun lappalainen on pyytänyt ruweta torppariksi tai uutisajutukseksi, määrätään hänelle katselmuksessa kalawesi, jonka Senaatti wahvistaa kruununtorpparille, kuwernoöri uutisajutukselle. Vaikka tilasta on tullut perintötila ei se näy estävän myöhemmin tullutta uutisajutusta tai kruununtorpparia saamasta osaa kalawebestä siksi kunnes joko on toimitettu, mikä ei vielä ole tapahtunut. „Marraskuun 24 päivänä 1749 annetun kuninkaallisen ohjesäännön 9 §:ssä niille, jotka jo asuwat ja ralentawat Lapisinmaassa tai myös tästä lähin tahtowat asettua sinne maan wiljelemistä warten“ sanotaan nimittäin: „Mitäli mahdollista on, tulee jokaiselle uutisajutukselle pitää kalawesi hänen tarpeekseen, ja sentähden ei saa toiselle määrätä niin paljon kalawetta, missä sitä on, ituisesti omaisuudeksi, ettei toisinkin ja niin moni kuin voi saada tilaa uutiswiljelykseen kelpaawilla paikoilla woisi saada harjoittaa kalastusta paremmaksi hyödykseen ja toimentulokseen“.

Tunturilappalaiset, joita Inarisin on noin 20 perhettä, kalastawat ainoastaan wahan ja ainoastaan tunturijärwisä.

Jos ei oteta lukuun tunturi- ja muutamia metsäjärviä woidaan näin ollen sanoa, että kaikki kalawebet Inarisin owat jaetut uutisajutuks-, kruununtorppari- ja kalastajalappalaisten kesken, waikka osaa näitä kalawesia saawat käyttää yhteisesti kaikki tai useampi talo tai lappalaisperhe ja jälkeen tullesille kruununtorppareille tai uutisajutuksille woidaan määrätä osa kalawebestä, jota ennen on tarkastettu jollekin toiselle.

Kalastusta harjoitetaan melkein yksinomaan nuotalla, wertolla ja pitkäsimalla.

Nuotat owat Suomessa tavallista käytännössä olewaa laatua perä kesellä. Pituus on tavallisesti 60—70 sylvä, joskus 100:in sylvä. Tawallinen korkeus on 2 sylvä ja tawallinen tiiveys perässä 7 kerrosta korttelia lohti. Raamasjolla mittamiani kahden nuotan tiiveys oli seuraawa:

	mm.	mm.
perässä	13	15
rintawertossa	21	15
rinnan wieremässä	31	{ 25
siulawertossa	55	{ 40
		55

Nuotat owat tehty hamppulangasta. Siulat ja köydet owat männynjuuresta. Kolot owat puusta, riipat tiwestä ja tuohella ympäröidyt.

Nuotiaa webetään pääasiallisesti siian, mutta myöskin muun kalalajin kalastuksissa. Paras nuotanwetoaika on heti jäänlähden jälkeen. Tähän aikaan webetä

tään nuottaa enimmäkseen päivällä. Kun koiwun lehti on tullut „hitren korwan“ koloiseksi webetään nuottaa sitävastoin ainoastaan yöllä. Näin jatketaan aina heinänteon asti, s. o. tavallina wuofina heinäkuun 25 päivän paitoilla. Heinänteon aikana, jota kestää syyskuun alkun, ei ole aikaa kalastaa, mutta sen jälkeen alkaa taas nuotanweto, waikka muihin töihin kuten peurain estistöön ja poron jälkälän kotoamiseen kuluu paras aika. Lehtijadon aikana on kala hywin arka, jonka tähden nuottaa silloin woidaan wetää ainoastaan yöllä, mutta sen jälkeen webetään päivällä.

Syfyllä, kun siila ja taimen nousewat jokiin, webetään näisjä erityistä pientä nuottaa, jossa ei ole perää.

Werkko käytetään syfyllä siten ja nieräisen kalastukseen. Kalwellakin kalastetaan siiloja werkolla jään alta uuteen wuoteen asti. Kesällä käytetään werkkoa, waikka werrattain vähän, pääasiallisesti hauen ja ahwenen kalastuksessa.

Werkot owat tehdyt hamppu- tai pellawalangasta. Ainoastaan ylempää siulaa eli paulaa käytetään. Se on tehty männyn juuresta. Werkko on kiinnitetty paulaan nyörillä siten että wiisi filmullaa on höllästi pujotettu nyörin kahden solmun wälillä. Silloin on kahden tällaisen kiinnitysolmun wäli kolmasosa kahdesta pujotetun filmullan lewitetyistä pituudesta. Missen siulan sijasta käytetään tavallisesti kafi terrosta, jotka owat punotut vähän karkeammalla langalla. Poloina käytetään tuohirullia, riippana tuohella peitettyjä kiviä. Werkon pituus on tavallisesti 15—20 sylvä. Korkeus vaihtelee luonnollisesti weden sywyden mukaan, mutta on tavallisesti noin metrin paitoilla.

Pitkää siimaa käytetään nieräisen ja taimenen kalastuksessa, ebellistä kalastettaessa wajotetaan se pohjaan, jälkimäisen kalastuksessa on se warustettu poloilla, pysyäkseen weden pinnalla. Kesällä pyydytetään pitkällä siimalla taimenia, kesällä ennen Saaton päivää on paras nieräisen kalastus, jonka jälkeen taimen taas alkaa syöä. Norjasja käytetään sekä köyhiä että koukkuja turkan kalastuksessa. „Kaari“ on 100 sylvän pituinen ja siihen kiinnitetään tavallisesti 50 koukua. Kapsen pituus on noin puoli metriä. Yhdellä kalastajalla on harwoin enemmän kuin 4—5 kaarta.

Patoja kuuluu Snarin pitäjässä käytettävän ainoastaan Swalojoessa, missä Ryrön kylän alueella syfyisiin asetetaan kafi karfinapatoa siten kalastusta warten.

Ryfiä käyttävät ainoastaan pitäjässä asuwat herrasmiehet ja Ryrön kylä-läiset.

Nutifia.

— Taaskin Saatonan lohji Smatran yläpuolella. Herrä E. von Rottbed on kulumen kesäkuun 20 p:nä lähettänyt kalastusmuuseoon Smatran yläpuolella pyydetyn lohjen, joka kaikkien watsinaisten tuntomerkkien perusteella näyttää olewan Saatonan lohji. Sen pituus on 93 sm., ympäryys selkewän etupuolella 48 sm. ja sen paino 7,7 kg.

— Jäädytyslaitos Primus on kaupparekisteriin otettu toiminimi, joka on laatuun aiwan uusi laitos maasjamme. Se sijaitsee talossa n:o 6 Stelä-Matalan rindun warrella täällä ja on sen tarkoituksena metsänriistan, kalojen ja lihan jäädyttämiseksi tehdä mahdolliseksi säilyttää näitä tawaroita ja pitää niitä tuoreina lämpimänä wuoden aikana. Laitos on etupäässä tehty sen omistajan, kalastus-yhdistyksen assistentin hra Rob. W. Snellmanin omaa warastoa warten, mutta ottaa se säilyttääkseen ykityistenkkin perheiden, rawintolain, kauppiaiden y. m. tawaroita yllämainittua laatua. Laitos on syntynyt sen johdosta, että kalastustartas-tajan apulainen, maisteri A. Sandman käwi tutkimassa tällaisia laitoja Norjasja, jossa nämä suurimmafsi edulsi tuoreen kalan kaupalle owat jo warin yleisiä.

Lämpö määrä woidaan saada jopa 10 astetta alle jäätymisköyden. Tämä tapahtuu siten, että tätä tarkoitusta warten laitotut sinkkiastiat täytetään muserretulla jää- ja suola-seoksella, jolloin nämä astiat saawat ympärillä olewan ilman lämmön niin laskemaan, että astian seinä peittää warin palju huurrekerros. Laitosta on koeteltu asianymmärtävien läsnäollessa ja on sen huomattu toimivan erinomaisesti. Jään sulamisesta syntynyt suolawesi johdetaan astioista, ja on sen lämpö määrä, waikka onkin juoksewassa muodossa, vielä — 14 astetta, ja pumputaan se sitte uudestaankin takaisin, jotta se wieläkin joksikin osaksi jäädyttäisi ympärillä olewan ilman.

Laitoksessa owat kalat somasti asetetut woipaperilla päällystetyille hyllyille. Kahden tunnin kuluttua owat ne aiwan jäykät ja 8 à 10 tunnin kuluttua kerrasaan kiwiltowat.

Site jäädytyshuoneen seinät owat peitettyt öljymaalatuilla cocolittilewyillä, tämä aine kun on huomattu olewan lujaa rakennusainetta ja samalla huono lämmönjohtaja.

Laitos awattiin yleisön käytettäväksi kesä. 18 p:nä. (Sbl.)

— Kalanwilyelys. Selsingissä olewasta waltion kalanwilyelyslaitoksesta on viime kesänä istutettu noin 19,000 Saatonan nieräisen siikötä Pääjärwi-nimiseen järween sijaitsewa Kosken ja Lammin pitäjien wälillä rajalla. Tämä tapahtui toukokuun 19 p:nä kolean ilman wallitesa. Siiköt olivat lasipulloissa, joihin mahtuu 8,5 litraa wettä ja lämpimistä tehdyssä kartiomaisessa kuljetusastiasa, joka wetää 30 litraa. Sekä lasi- että peltipullot täytetään noin 2/3 wedellä. Kukunkin lasipulloon pantiin noin 1,000 nieräisen siikötä, peltipulloon noin 5,000. Pullot olivat asetetut laatikkoihin, joiden ympärillä oli jäätä ja puuwillaa. Kuljetus kesti rautateitse 8 tuntia ja rattaila sen lisäksi melkein yhtä kauan. Siiköt saapuivat sanottawitta wahingoitta Pääjärween, missä ne istutettiin kiwiperäijelle rannalle. Loput Selsingin kalanwilyelyslaitoksessa hautuneista nieräisen siiköistä noin 14,000 kappaletta istutettiin Wihtjärwi-nimiseen järween kesäkuun 6 p:nä. Siiköt olivat astioissa samoin kuin Pääjärwen siikötkin ja tulivat myös eläwänä perille.

Sapanin kalanwilyelyslaitoksesta on viime kesänä nyyty 7,500 tawallisen raudun siikötä, niistä 6,000 parooni S. Stanbertskölbille ja istutettu Mäntyläksjä pari kilometriä alapuolelle Häihän kartanoa, ja 2,500 Seinäjoen